

Duyên: Mọt Chỗ Nhiêu Nghĩa

Tác Giả: Hoài Vi&t

Thứ Năm, 20 Tháng 10 Năm 2011 21:46

Trong ngôn ngữ Việt có nhiều chỗ đa nghĩa, mọt từ, mọt chỗ mà hàm chứa nhiều nghĩa

và quá trình tìm hiểu, nhận biết nội hàm của những từ ngữ này là công việc lý thú và cần thiết.

Chúng tôi xin nói đôi điều về cảm nhận về chữ Duyên có vị trí đặc biệt trong tâm cảm ng&#i Việt, trong đời sống tình cảm lứa đôi trai gái, về những câu chuyện Việt.

Duyên vốn là từ gốc Hán có nghĩa là nguyên nhân; duyên do, duyên cớ phát sinh ra sự việc. Sau hàng nghìn năm "giao duyên" với tiếng Việt, chữ Duyên mang nghĩa duyên số, duyên phận của con người. Ca dao xưa có câu:

*Phận duyên thì g&n như keo
Trái duyên đ& như đ&ng như k&o đ&c v&nh*

Duyên: Mọt Chỗ Nhiêu Nghĩa

Tác Giả: Hoài Vi&t

Thứ Năm, 20 Tháng 10 Năm 2011 21:46

đ& mô t& s& h& p duyên "g& n bó keo s& n" và l& i duyên v&nh váo, không ăn kh& p nh& k&o đ& c v&nh trong quan h& v& ch&ng.

Trong c& m th& c c& a ng& i Vi&t, duyên ph& n nh& cái gì ti& n đ& nh, tr& u t& ng, m& h&, nên bà chúa th& Nôm H& Xuân H& ng m& i có câu th& ch& i ch& Duyên thiên ch& a th& y nh& đ& u đ& c - nghĩa là duyên tr& i ch& a thành v& ch&ng. Bài th& M& i tr& u cũng có câu:

*Có ph& i duyên nhau thì th& m l& i
Đ&ng xanh nh& lá, b& c nh& v&oi.*

Trong b& môn ngh& thu& t hát Ch&o, có h& n m& t đ& u mang tên Duyên ph& n ph& i chi& u và ca t& c& có câu:

*Đ&i ta duyên ph& n ph& i chi& u
Dây t& h&ng ai khéo se mà v& n vít...*

Chính vì cho duyên là ti& n đ& nh nên ng& i Vi&t c& m& i coi chuy& n v& ch&ng là do ông t& bà quy& t l& y s& i ch& h&ng bu& c vào nhau.

Hi& u m& t cách khái quát nh& t Duyên ch& s& t& ng h& p tinh th& n tình c& m bên trong gi& a ng& i và ng& i. Câu th& c& :

*H& u duyên thiên lý năng t& ng ng&
Vô duyên đ& i đ& n b& t t& ng ph&ng*

nghĩa là có duyên thì xa v& n đ& m cũng có th& g& p g&, vô duyên thì đ& i m& t nhau cũng không th& có s& t& ng thân hài hoà.

Duyên: Mọt Chỗ Nhiêu Nghĩa

Tác Giả: Hoài Viãt

Thứ Năm, 20 Tháng 10 Năm 2011 21:46

Ngoài nghĩa duyên phận, Duyên còn hàm nghĩa chä vä đäp trong ăn nói, tính tình, äng xä cäa ngäi con gái.

Trong Mäi thäng nhä là chuän mäc vä ngäi con gái thäi xäa, có mät đäu thäng là ăn nói män mà có duyên.

Ngäi ta có thä khen: "Cô äy có häc có khác, ăn nói có duyên quá!" - nghĩa là cô gái nói chuyän häp tâm lý ngäi nghe, câu chuyän ý nhä, có văn hoá.

Duyên cũng có khi chä vä đäp son trä bên ngoài. Ca dao có câu:

*Còn duyên kä đän ngäi đäa
Hät duyên đä säm vä träa mäc ngäi.*

Ca tä quan hä cũng có câu mang nghĩa täng tä :

*Còn duyên buôn nä bán hoa
Hät duyên ngäi gäc cây đa đäi ngäi.*

Trong cäm thäc cäa ngäi Viãt, có sä phân đänh Tình và Duyên mäc dù hai chä này đäu chä quan hä tình cäm läa đôi trai gái, vä chäng.

Näu nhä Duyên là tiän đänh, có sän trong duyên sä mäi ngäi thì Tình là sä gäp gä tình cä trong hiän täi. Ca tä hò Huä có câu:

Tình vä Đäi Läc

Duyên: Mọt Chỗ Nhiêu Nghĩa

Tác Giả: Hoài Viãt

Thứ Năm, 20 Tháng 10 Năm 2011 21:46

Duyên ngãc Kim Long

là sự phân biệt như vậy. Trong tiếng Việt còn có một từ Duyên gốc Hán ngữ có nghĩa là men theo, nương theo, Duyên Hội - chỗ miền đất ven biển, men theo nương theo.

Chỉ Duyên này đúng âm, đúng ngữ, song hoàn toàn khác nghĩa, là từ đúng âm đúng nghĩa.